

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Egyházi József ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű felpereseknek - a Főrizs Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fóris Zsolt ügyvéd) által képviselt I. rendű és a dr. Bogdál András ügyvéd által képviselt III. rendű alperesek ellen, szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. április 18. napján kelt 64.P.25.405/2009/42. sorszámú ítélete ellen, a felperesek részéről 43. és 45. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű és III. rendű alpereseknek 15 napon belül személyenként 50.000 (ötvenezer) - 50.000 (ötvenezer) forint + ÁFA mértékű másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 1.192.000 (egymillió-százkilencvenkétezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az I. rendű alperes mint hitelező és a felperesek mint adósok között 2004. szeptember 13-án közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés nem lépett hatályba, továbbá kérték, hogy a bíróság az I. rendű felperes tulajdonában álló és a helyrajzi számon nyilvántartott ingatlanok tulajdoni lapjára bejegyzett végrehajtási jogot törölje. Megítélésük szerint a kölcsön folyósítására az I. rendű alperes által nem kerülhetett volna sor, mivel aszám alatti ingatlan eladójának az ingatlan tulajdonjogának a felperesek javára történő bejegyzéséhez szükséges nyilatkozata hamisított volt. Az I. rendű alperes a hatályba nem lépett szerződés alapján teljesített, így az általa kihelyezett összeget kártérítés címén követelheti, azonban nem a felperesektől.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, mivel a megállapítási kereset feltételei nem állanak fenn. Álláspontjuk szerint a kölcsönszerződés érvényesen létrejött, a kölcsön folyósítása megtörtént. A szerződés hatályba nem lépésének esetleges megállapítása pedig nem alkalmas a felperesek jogainak megóvására. Kiemelték, hogy a kölcsönszerződés 2. pontjában írt feltételek folyósítási feltételek, ennél fogva a megállapítási kereset egyben alaptalan is.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte egyetemlegesen a felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül mind az I., mind a II. rendű alperesnek 190.500 forint perköltséget, melyből az ÁFA 40.500 forint. Kötelezte továbbá a II. rendű felperest, hogy

fizessen meg az államnak külön felhívásra az ott megjelölt időben és módon 894.000 forint illetéket.

Az ítélet indokolása szerint a megállapítási keresetnek a Pp. 123. §-ában foglalt feltételei a perbeli esetben nem állnak fenn. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperesek semmiféle jogának megóvása végett nem szükséges a kölcsönszerződés esetleges hatályba nem lépett voltának megállapítása, ezzel ugyanis a felperesek az általuk kívánt célt (azt, hogy az I. rendű alperes által kihelyezett összeget visszafizetniük ne kelljen) nem érik el, a szerződés esetleges érvénytelenségének megállapítása nélkül visszafizetési kötelezettségüktől nem szabadulhatnak, ezért a keresetben kért megállapítás nem szükséges. Az ügy érdemére vonatkozóan kifejtette, hogy a kölcsönszerződés 2. pontja elnevezése ellenére nem a szerződés hatályba lépésének, hanem a kölcsön folyósításának feltételeit tartalmazta. Hangsúlyozta, hogy az eladó nyilatkozata esetleges hamisított voltának nincs jelentősége a perbeli jogvita eldöntésénél, illetve csupán annyiban, hogy ilyen nyilatkozat csatolása a felpereseknek állt érdekében, ilyen nyilatkozat kizárólag tőlük származhatott, ez pedig a felperesi oldalon olyan felróható magatartásnak minősül, melyekre a Ptk. 4. § (4) bekezdése értelmében nem hivatkozhatnak. Így alaptalan az I. rendű felperesnek a tulajdonában álló ingatlanokra bejegyzett végrehajtási jog törlésére vonatkozó keresete is. Rámutatott, hogy a kölcsönszerződés esetleges hatályba nem lépése megállapításának nem lehet jogkövetkezménye a végrehajtási jog törlése, ugyanis az I. rendű alperesi követelés érvényesen létrejött.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek fellebbezéssel éltek, melyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatásával, a keresetükkel egyező döntés meghozatalát, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérték. Kérelmük indokául előadták, hogy a kölcsönszerződés 2. pontja a kölcsön hatálybalépésének, a kölcsön folyósításának feltételeit tartalmazza, mely a magyar nyelv szabályai szerint mindkettőnek, tehát a hatálybalépésnek és a folyósításnak is a feltételeit foglalja magába. Ez az álláspont szerintük logikailag is helytálló, ugyanis a hatálybalépéssel válik az I. rendű alperes kötelezettségévé a kölcsön folyósítása. Az I. rendű alperes a kölcsön folyósítására vonatkozó kötelezettségét konjunktív hatálybalépési feltételekhez kötötte, melyek ténszerűen nem valósultak meg. Kérték a Pp. 177. § alapján magyar nyelvben és nyelvtanban jártas nyelvészeti szakértő kirendelését. Sérelmezték, hogy a 2010. július 7-i előkészítő iratának második pontjában foglaltakat, melyben a szerződés hatálytalanságával kapcsolatos álláspontját kifejtette, az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a hatálybalépés és folyósítás feltételéül szabott tulajdonátruházó nyilatkozatnak nem tulajdonított jelentőséget. Előadták, hogy többször is kértek szakértői bizonyítást a hamisításra vonatkozóan, mely kérelmükkel az elsőfokú bíróság nem foglalkozott. A nyilatkozat hamisított voltát igazolja a földhivatali határozat is. Megítélésük szerint tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a hamis nyilatkozat csatolása a felperesi oldalon felróható magatartásnak minősül. Azt az I. rendű alperesi állítást, hogy ilyen tartalmú nyilatkozat csatolása nyilvánvalóan a felperesi oldalnak állt érdekében, a Pp. 164. §-a szerint nem bizonyított. Továbbra is állították, hogy a nyilatkozat utólag került visszadátumozásra, hiszen az a 2004. december 15-én kelt közjegyzői okiratba foglalt szerződésmódosítás is tartalmazza. Az I. rendű alperes a felperesektől semmikor nem kért tulajdonátruházó nyilatkozatot, a felperesek nem adtak át és nem is mutattak be ilyen okiratot. Az egész cselekményt **XX** eladó, **BB** fiókvezető, **II** és **PP** banki alkalmazottak „eszelték ki”, eszközül használva a felpereseket. E körben csatolta a 2007. január 31-én Pest Megyei Rendőrkapitányságon **XX** elleni büntető ügyben felvett kihallgatási jegyzőkönyvet, valamint a PKKB 2011. május 25-én kelt számú jogerős ítéletét. Szerintük mindebből az is megállapítható, hogy a felperesek részére az aláírók a „pénzes postás” szerepét osztották, melyet az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott.

Fenntartották az elsőfokú eljárásban tett előadásukat, miszerint a kölcsönigénylésen, a nyilatkozaton és az adatlapon szereplő I. rendű felperesi aláírás hamisított. A kölcsönigénylésen feltüntetett tanúk nem léteznek, legalábbis az ott megjelölt lakcímen nem. A hitelkérelemnél levő aláírások vizsgálatára vonatkozó indítványukkal a bíróság nem foglalkozott. Kiemelték, hogy a keresetük nem kizárólagosan a szerződés hatálytalanságának megállapítására irányult, marasztalási kérelmet is előterjesztettek, miszerint a bíróság a szerződés teljesítését ne kényszerítse ki. E körben a hatálytalanság jogkövetkezményei megegyeznek az érvénytelenség jogkövetkezményével. A végrehajtás megszüntetése iránti perben (BKKB 11.P.24.360/2009/35.) hozott ítéletében a bíróságnak a végrehajthatóság tárgyában kellett döntést hoznia, nem csupán a hatálytalanság kérdésében kellett állást foglalni. Előadták, hogy a kölcsön biztosítékát jelentő jelzálogjog a hamisított tulajdonátruházási nyilatkozat alapján nem került az I. rendű alperes javára bejegyzésre. Az I. rendű alperes követelését a III. rendű alperesre engedményezte, aki az ingatlant **XX**től birtokba vette, és árverésen az ingatlan tulajdonjogát megszerezte. A III. rendű alperes a jogalap nélkül gazdagodó **XX** helyébe lépett, így a hatálytalanság jogkövetkezményének alkalmazása nélkül a III. rendű alperes javára a jogalap nélküli gazdagodás bekövetkezhet. E körben utaltak az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 8. pontjára. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság 2012. április 18-án határozatot hirdetett, azonban az ítélet írásba foglalása nem történt meg, azt az eljáró bíró nem adta át a felek részére. A bíróság ítélete 2012. július 23-án, több mint három hónappal a közlést követően került postára adásra. Ez az eljárási kötelezettségszegés is indokolja az ítélet hatályon kívül helyezését.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Fenntartotta az első fokú eljárás során kifejtett álláspontját, miszerint a felperesek által előterjesztett megállapítási kereset törvénybe foglalt feltételei nem állnak fenn: a megállapítási kereset felpereseknek alperesekkel szembeni jogai megóvása végett szükségtelen, a jogaik megóvását a végrehajtás megszüntetése iránti per szolgálta, azonban a felperesek ilyen irányú keresetét a Fővárosi Törvényszék már jogerősen elutasította. Hivatkozott arra is, hogy a felperesek a Ptk. 524. § (2) bekezdése alapján nem voltak kötelesek a kölcsönösszeg átvételére, figyelemmel arra, hogy a tulajdonátruházó nyilatkozat szerintük nem létezett, ezért a kölcsön átvételét megtagadhatták volna. Ezzel szemben az I. rendű felperes a kölcsön összegét átvette és átadta az eladó részére. Utalt arra, hogy a kölcsönszerződés 2. pontjában meghatározott feltételek kizárólag arra irányultak, hogy a kölcsön összegét a 2. pontban írt feltételek megvalósulása esetén folyósítja, tehát tartalmát tekintve a 2. pont nem a kölcsönszerződés hatálybalépésének feltételeit rögzíti. Szükségtelennek tartotta nyelvészeti szakértő kirendelését. Utalt arra, hogy a Fővárosi Törvényszék a végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott ítéletében (47.Pf.634.598/2012/8.) szintén megállapította, hogy a kölcsönszerződés 2. pontja nem a kölcsönszerződés hatálybalépésének feltételeit jelenti. Csatolta az ítélet másolatát.

A III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, annak helyes indokaira tekintettel.

A fellebbezés nem alapos.

A felperesek az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérték lényeges eljárási szabálysértésre figyelemmel, mert az elsőfokú bíróság ítélete kihirdetésénél és írásba foglalásánál megszegte a Pp. 218. § (1) bekezdésében foglaltakat: a határozathirdetésre tűzött időpontig a bíróság ítéletét nem foglalta írásba, és a Pp. 219. § (2) bekezdése alkalmazásával a kihirdetéskor a jelenlévő feleknek nem kézbesítette. Nem vitás, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 218. § (1), illetve 219. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének nem tett eleget, azonban az eljárási hiba orvoslásra nem szorult, ugyanis az elsőfokú

bíróság az ítéletét írásba foglalta és azt kézbesíteni rendelte a peres felek részére. Ezért nem indokolt az ítéletnek a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezése.

A másodfokú bíróságnak abban a kérdésben is állást kellett foglalnia, hogy a megállapítási keresetnek a törvényben foglalt feltételei fennállnak-e? a Pp. 123. §-a értelmében megállapításra irányuló keresetnek akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva, vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet. Helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperesek jogmegóvását nem a kölcsönszerződés hatálytalanságának megállapítása, hanem az ellenük indított végrehajtás megszüntetése iránti eljárás szolgálja. Az I. rendű felperes a jelen per alperesei ellen a végrehajtás megszüntetése iránti pert megindította, melyben a Budai Központi Kerületi Bíróság számú ítéletével az I. rendű felperes ellen a ÁÁÁ és Társai Végrehajtó Iroda által számon foganatosított végrehajtást megszüntette. Az I. rendű alperes által benyújtott fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 47.Pf.634.598/2012/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését megváltoztatta és az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította. A végrehajtás megszüntetéséről az ingatlanügyi hatóságot a végrehajtó köteles értesíteni. Amennyiben ezen kötelezettségének nem tesz eleget, az I. rendű felperes a Vht. 217. § (1) bekezdése szerinti végrehajtási kifogást terjeszthet elő a végrehajtást foganatosító bírósághoz a (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül. A kifejtettekre figyelemmel a felperesek által előterjesztett kereset tehát nem szolgálja a jogaiknak a megóvását, ezért a keresetet érdemben nem lehetett vizsgálni. Ezért nem volt jelentősége a fellebbezésben, illetve a fellebbezési ellenkérelemben foglaltaknak sem.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az alperesek képviselőjét ellátó ügyvédek munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, (5) bekezdése alapján állapította, melyet a (6) bekezdés alkalmazásával mérsékelte az alperesi képviselők által kifejtett tényleges tevékenység alapján. Az eredménytelenül fellebbező felpereseket a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek másodfokú perköltségének megfizetésére. A felperesek illeték-, illetve teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2013. április 16.

Dr. Németh László sk.
a tanács elnöke
. Molnár Ágnes sk.. Merőtey Anikó sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül:

ódi Zsuzsanna
írnok